

R

Programma van eisen

Kindcentrum Pattonstraat

O

Programma van Eisen Kindcentrum V3
Pattonstraat Sittard
22 januari 2025
Rapportage

RO

RO groep
Wilhelminasingel 58
Postbus 3086
6202 NB Maastricht

info@rogroep.nl
+31 43 350 00 50
www.rogroep.nl

Inhoud

01	<i>Inleiding</i>	5
01-1	Aanleiding	5
01-2	Locatie	5
01-3	Opgave	5
01-4	Doel en status	5
01-5	Leeswijzer	6
02	<i>Het Kindcentrum</i>	7
02-1	Functies nader verkend	7
02-2	De locatie	9
03	<i>Visie op het kindcentrum</i>	11
03-1	Visie op samenwerking in kindcentrum	11
03-2	Visie op huisvesting	12
04	<i>Functioneel Ruimtelijk Programma van Eisen</i>	16
04-1	Algemene randvoorwaarden en uitgangspunten	16
04-2	Algemene ontwerpuitgangspunten en beeldkwaliteit	17
04-3	Functioneel Programma van Eisen	18
04-4	Ruimtelijk Programma van Eisen	23

05	<i>Technisch programma van Eisen</i>	24
05-1	Randvoorwaarden Technische PvE	24
05-2	Algemene eisen / bouwfysische eisen	25
05-3	Bouwkundige eisen	26
05-4	Elektrotechnische eisen	26
06	<i>Programma van eisen buitenruimte</i>	27
06-1	Uitgangspunten buitenruimte	27
06-2	Visie op de buitenruimte	27
06-3	Buitenruimte	28
06-4	Eisen buitenruimte	29
06-5	Parkeernormen en fietsenstalling	29

01 Inleiding

01-1 Aanleiding

De gemeente Sittard-Geleen heeft vanuit zorgplicht voor basisschool De Vlieger vervangende huisvesting aangeboden aan de Pattonstraat in Sittard. Schoolbestuur Movare, kindpartner Bambini en de gemeente willen daar een kindcentrum ontwikkelen met een compleet dienstenpakket voor opvang en onderwijs. Ze hebben daar een intentieverklaring voor ondertekend en streven naar ingebruikname van het gebouw op de kortst mogelijke termijn.

01-2 Locatie

De locatie betreft een voormalig schoolgebouw voor primair onderwijs. Het gebouw dient geschikt te worden gemaakt voor ingebruikname door De Vlieger en Bambini. Daarbij moeten ruimtes worden aangepast en het hele gebouw moet worden verbeterd naar de geldende voorwaarden voor (binnen-) klimaat en duurzaamheid.

01-3 Opgave

Onderwijsstichting MOVARE heeft in goed overleg met de gemeente Sittard-Geleen aan RO groep opdracht gegeven voor het opstellen van een businessplan. Een programma van eisen voor het kindcentrum dient als basis voor de inpassing in het gebouw en een zakelijke doorrekening van de consequenties van de realisatie en exploitatie.

Op basis van gelijkwaardigheid hebben Bambini en Movare een gezamenlijke visie uitgewerkt. In samenspraak met partners heeft RO groep deze visie vertaald naar een programma van eisen dat daarna geprojecteerd is op het gebouw.

Uitgangspunt is dat Movare optreedt als bouwheer en eigenaar van het gebouw volgens de WPO.

01-4 Doel en status

Het voorliggend programma van eisen geeft een weergave van de inhoudelijke ambitie, de activiteiten en het functionele en kwalitatieve eisenpakket van het kindcentrum. In dit proces zijn schoolbestuur Stichting Movare, Bambini en de gemeente Sittard-Geleen actief betrokken. Onder begeleiding van RO groep hebben zij hun individuele en gezamenlijke inbreng kunnen leveren ten aanzien van ideeën en ambities over functioneel-ruimtelijke aspecten en relaties binnen en buiten het gebouw.

01-5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de doelen van de businesscase met aandacht voor locatie, bestemmingsplan en de functies in het kindcentrum. Hoofdstuk 3 beschrijft de visie van de partners op basis van de aangereikte informatie en verdiepende gesprekken. De beoogde werkwijze van onderwijs en opvang en de wensen en ambities ten aanzien van de ruimten worden benoemd. Hoofdstuk 4, 5 en 6 formuleert de ruimtelijk-functionele uitgangspunten, de technische keuzes en duurzaamheidsissues alsmede parkeren en buitenruimte.

02 Het Kindcentrum

02-1 Functies nader verkend

Basisschool De Vlieger

Basisschool De Vlieger is momenteel gevestigd aan de Kleine Steeg 8 in Sittard. Het is een kleinschalige Jenaplanschool. Het aantal kinderen per teldatum 1-10-2023 bedraagt 102. De prognose laat langjarig een stabiel beeld zien op ongeveer 110 leerlingen en deze prognose is gebaseerd op de huidige situatie.

	Werkelijk ¹		Prognose ²				
Jaartal	2022	2023	2024	2026	2034	2039	2043
Aantal leerlingen	110	111	109	106	110	108	105
Ruimtebehoefte genormeerd in m ² bvo			748	733	753	743	728

De aantrekkingskracht van de school is niet gebonden aan het voedingsgebied. Een deel van de ouders kiest bewust voor dit onderwijsconcept en een substantieel deel van de leerlingenpopulatie komt vanuit een breder voedingsgebied. Het is niet goed te voorspellen welke impact verplaatsing van de school naar een ander wijk heeft op de leerlingenpopulatie. Verwachting is dat een groot deel van de leerlingen mee verhuist naar de nieuwe locatie en de school spant zich daar ook actief voor in. Schoolbestuur is ervan overtuigd dat in het nieuwe gebied compenserende groei ontstaat die een eventueel verlies van leerlingen vereffent. Aanvullende aanwas wordt verwacht vanuit de samenwerking met Bambini door kinderen die vanuit de kinder- en peuteropvang doorstromen naar de basisschool. Voorliggend plan is gebaseerd op 110 leerlingen. In de uitwerking/ontwerp wordt gekeken hoe een groei met 10%, tot een leerlingaantal van 119 en bijbehorende ruimtebehoefte mogelijk gemaakt kan worden zonder het gebouw uit te breiden.

In het Jenaplan-concept staat persoonsontwikkeling centraal. Dat gaat verder dan alleen kennisoverdracht; de school schenkt aandacht aan de totale ontwikkeling van het kind tot zelfstandige en verantwoordelijke mensen. Het dagelijks onderwijs programma is georganiseerd rondom vier basisactiviteiten:

- Gesprek:** samen spreken, kringgesprek, presentaties, overleg
- Spel:** spelen=leren, samenspelen, begeleid en vrij spel
- Werk:** instructie, blokperiode, weekplan, samenwerken
- Viering:** feesten en vieringen samen beleven, lief en leed delen, weekopening

De school wil bijdragen aan de sociale, creatieve, culturele, zintuiglijke en kritische vorming van kinderen. Ze is nadrukkelijk verbonden met de maatschappij en maakt er onderdeel van

¹ Cijfers per teldatum 1 oktober. Extra instroom gedurende het schooljaar bedraagt ca. 10 kinderen op basis van ervaringscijfers De Vlieger

² Bron: Leerlingenprognose basisonderwijs gemeente Sittard-Geleen (Pronexus 2023)

uit. De school ziet ook zichzelf als een leefgemeenschap van kinderen, ouders en personeel. Wereldoriëntatie vormt een belangrijk onderdeel van het onderwijsprogramma dat inkleuring krijgt door zelf ervaren, ontdekken en onderzoeken. Het toepassen van opgedane kennis en dat betekenisvol maken is onderdeel van het schoolconcept.

De school heeft haar leerjaren verdeeld in onderbouw (groepen 1-2), middenbouw (groepen 3-4-5) en bovenbouw (groepen 6-7-8). De school werkt met stamgroepen waarin kinderen van ten minste twee leerjaren bij elkaar zitten. De stamgroepen doorkruisen de verdeling in onder-midden-bovenbouw. (Leeftijds) verschillen tussen kinderen worden gebruikt om ze van en met elkaar te laten leren.

De school hanteert een continurooster waarbij kinderen tussen de middag samen eten in de stamgroep. Ze stimuleert een gezonde leefstijl waaronder gezonde voeding.

Kinderopvang Bambini

Bambini biedt kinderopvang aan in Limbricht en Geleen. De organisatie wil een nieuwe locatie openen in Sittard aan de Pattonstraat als onderdeel van het kindcentrum. Het aanbod gaat bestaan uit een compleet pakket aan kinderdagopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang (BSO).

Bambini biedt flexibele kinderopvang aan van maandag t/m vrijdag, gedurende het hele jaar (twee dagen gesloten; 1e kerstdag en nieuwjaarsdag) en met ruime openingstijden (5:30 tot 20:30 uur). Ouders kunnen wisselende opvanguren afnemen. Bambini biedt op andere locaties nachtopvang en weekendopvang aan. Dat zal in de Pattonstraat niet aan de orde zijn en het gebouw zal daar niet geschikt voor worden gemaakt.

De kinderdagopvang en peuteropvang heeft Bambini georganiseerd in baby- en peutergroepen in verschillende (gecombineerde) samenstellingen.

De peuteropvang biedt programma's aan in het kader van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) als voorbereiding op de basisschool en is daarvoor toegerust qua personeel (gekwaliceerd) en inrichting (themahoeken).

De buitenschoolse opvang biedt kinderen opvang in een huiselijke sfeer. Bambini haalt kinderen op van diverse scholen in de regio. Ze voorziet ook in (flexibele) opvang gedurende schoolvakanties. Door haar aanbod is Bambini niet aan haar wijk of locatie gebonden maar bereikt ze ouders uit een breed voedingsgebied. Bambini richt zich op de toenemende vraag naar een flexibel en continu opvangaanbod.

Bambini wil een fijne en veilige plek zijn waar kinderen leren omgaan met andere kinderen door samen spelen, eten en slapen. Ze sluit aan bij de wensen/behoefte en het ontwikkelniveau van het individuele kind. Spel, fantasie en ontwikkeling wordt gestimuleerd in de keuze van materialen, inrichting en speelgoed. Bambini zal in de nieuwe IKC-omgeving aansluiten bij de Jenaplan georiënteerde uitgangspunten: partners hanteren dezelfde pedagogische kernwaarden.

Bambini heeft de ambitie om op locatie Pattonstraat 66 kindplaatsen voor baby- en peuteropvang aan te bieden en 60 plaatsen voor buitenschoolse opvang en dat is een minimum om te komen tot toekomstvast exploitatie. Op voorhand is waarschijnlijk dat dit, gezien de beschikbare ruimte in het gebouw, ook de maximale capaciteit zal zijn. De BSO zal voor een belangrijk deel in medegebruik van onderwijsruimten ruimte krijgen. Voor de kinderdagopvang en peuteropvang moet voldaan worden aan de genormeerde groepsruimte van 3,5 m² nvo per kind. Met het aantal van 66 kindplaatsen (excl. BSO) als uitgangspunt is dit plan verder uitgewerkt.

Overzicht gebruikers, functies en tijden in het kindcentrum

Naam/functie	Aantal	Bezetting
Basisschool De Vlieger 4-12 jaar	110 leerlingen	Ma-di-do-vrij 8.45-15.00 uur Wo 8.45-12.45 uur (m.u.v.. onderbouw, wo vrij) 40 weken per jaar
Babygroep 1 0-2 jaar	9 kindplaatsen	Ma t/m vrij 5:30-20.30 uur Za en zo optioneel in toekomst 52 weken per jaar
Babygroep 2 0-2 jaar	9 kindplaatsen	Idem
Baby-peutergroep 1 0-4 jaar	16 kindplaatsen	Idem
Baby-peutergroep 2 0-4 jaar	16 kindplaatsen	Idem
Peutergroep 2,5-4 jaar	16 kindplaatsen	Idem
Buitenschoolse opvang 4-12 jaar	60 kindplaatsen	Ma - vr 6:30 – 8.45 uur Ma-di-do-vr 15.00 – 19.00 uur Wo 13.00 – 19.00 Vakanties ma – vr 6.30 – 19.00 uur

02-2 De locatie

Voor de nieuwe vestiging van het integrale kindcentrum hebben gemeente, schoolbestuur MOVARE en Bambini gekozen voor vestiging in een bestaand en leegstaand schoolgebouw. De Pattonstraat 2 is gerealiseerd voor primair onderwijs. Het gebouw is uit bouwjaar 1997 en heeft een begane grond-oppervlakte van 1.072 m². Het totale gebouw (begane grond en verdieping) heeft een bruto vloer oppervlak van ongeveer 1330 m². Het buitenterrein heeft een oppervlakte van 2.028 m².

De locatie wordt in het kadaster beschreven onder de kadastrale aanduiding Sittard k-3.793 met een oppervlakte van 3.100 m².

Op de locatie is het gemeentelijk bestemmingsplan 'Limbrichterveld/Hoogveld' van kracht, vastgesteld op 24-4-2008. De huidige bestemming is 'maatschappelijke voorziening'. De realisatie van een kindcentrum past binnen deze bestemming.

Perceel

Bestemming

De school ligt in een woonwijk. Naast de school is een gymzaal gelegen. Basisschool De Vlieger gaat deze gymzaal gebruiken voor haar bewegingsonderwijs. Op het aangrenzend perceel naast de school ligt een kinderspeeltuin en trapveldje die ook door de school gebruikt mogen worden.

RO groep heeft in maart 2024 een quickscan uitgevoerd naar de staat van het gebouw. Het gebouw verkeert in algemene zin in redelijke conditie. De constructieve staat is goed en ook de belevingswaarde van het gebouw scoort positief. Het pand heeft een algehele upgrade nodig om het toekomstvast geschikt te maken (zoals beoogd) voor onderwijs en kinddiensten. Daarbij is een zorgvuldige inpassing van de functies in het pand aan de orde. Uiteraard is, vanwege de leeftijd van het gebouw (27 jaar), een algehele technische upgrade nodig (met name het dak, sanitair en (binnen)klimaat en duurzaamheid) om het gebouw toekomstvast te maken.

03 Visie op het kindcentrum

Onderwijsstichting Movare en kinderopvangpartner Bambini hebben op basis van gezamenlijke ambities een visie ontwikkeld voor het kindcentrum.

03-1 Visie op samenwerking in kindcentrum

Opvang en onderwijs kiezen voor vergaande samenwerking op het gebied van kindontwikkeling. Samenwerking is gebaseerd op gelijkwaardigheid, is laagdrempelig en met een open en transparante communicatie. Partijen stemmen hun aanbod op elkaar af (in openingstijden en dienstverlening), werken samen rondom thema's en activiteiten, trekken samen op in hun contacten richting ouders, zorgen voor doorgaande leerlijnen en warme overdrachten, en ze zorgen samen voor de invulling van een rijke schooldag. Samen kijken zij hoe ze (partijen uit) de omgeving daarbij kunnen betrekken (zoals sport, cultuur, natuur/milieu). Naar buiten toe vormt het kindcentrum één gezicht.

Onderwijs en opvang onderzoeken gaandeweg op welke wijze zij hun samenwerking verder invulling kunnen geven. Ze onderzoeken in hoeverre zij organisatie-doorbrekend kunnen werken waar dat van meerwaarde is. Het onderscheid in wettelijke regimes tussen opvang en onderwijs wordt gerespecteerd, in praktische zin kan de samenwerking ver gaan. Rondom het jonge kind (leeftijd 0-6 jaar) is samenwerking het meest voor de hand liggend. Partijen willen gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een compleet dagprogramma waarin op soepele wijze 'gesprek-spel-werk-viering' worden afgewisseld. De kinderopvang sluit zoveel mogelijk aan bij deze thema's uit het jenaplan-onderwijs.

Partijen vinden elkaar in een gedeelde visie op kindontwikkeling. Deze gaat verder dan alleen kennisoverdracht; ze zetten zich in om kinderen te begeleiden in hun persoonlijke groei, sociale vaardigheden, creativiteit, zelfredzaamheid. Er wordt aangesloten bij de behoeften, het ontwikkeltempo en het niveau van het individuele kind. Partijen zorgen voor een rijke, uitdagende en tevens veilige omgeving waarin kinderen zichzelf kunnen zijn en gesteund worden in hun groeiproces. Het kindcentrum vormt een mini-gemeenschap met sterke focus op de omringende maatschappij.

Inclusiviteit en kansengelijkheid zijn voor partijen belangrijke thema's. Ook op dat vlak wordt de samenwerking gezocht zodat de handelingskracht van het kindcentrum wordt verstevigd ten aanzien van het bieden van passende ondersteuning aan kinderen en gezinnen. Partijen maken over en weer gebruik van de expertise die zij zelf in huis hebben, organiseren gezamenlijke scholing en deskundigheidsbevordering, trekken samen op in het betrekken van externe expertise en in de richting van ouders.

03-2 Visie op huisvesting

Gelijkwaardigheid

Het is belangrijk dat partijen een volwaardige en zichtbare plek in het gebouw hebben die de gelijkwaardigheid tot uitdrukking brengt.

Verbinding

Het gebouw nodigt uit tot ontmoeting en is open van karakter. Kinderen komen gemakkelijk in contact met elkaar en werken samen, contacten tussen medewerkers zijn laagdrempelig.

Binnen-buiten

De (groene) buitenruimte is belangrijk en maakt vanzelfsprekend onderdeel uit van het kindcentrum. Vanuit de jenaplanvisie is het gewenst dat vanuit ieder leslokaal de buitenruimte betreden kan worden. De verbinding tussen binnen en buiten is dus maximaal zodat de buitenruimte betrokken kan worden bij de dagelijkse activiteiten en ook daar de afwisseling in gesprek-spel-werk-viering is terug te vinden (zoals buitenlessen, spelen, ontdekken, kring/zitjes).

Gedeeld ruimtegebruik en multifunctionaliteit

Uitgangspunt is dat de partijen waar mogelijk ruimtes en faciliteiten in en rondom het gebouw in gelijkwaardigheid delen. Mogelijkheden daarvoor worden op onderdelen begrenst door wettelijke eisen. Partijen kiezen voor een pragmatische benadering. Gezamenlijk gebruik van ruimten bevordert samenwerking en saamhorigheid. Contact en (kennis-) overdracht tussen school en opvang binnen het gebouw verloopt eenvoudig en laagdrempelig. Ook voor kinderen ontstaat op die manier een vertrouwdheid met de verschillende diensten en mensen in het gebouw. Het delen van ruimten levert efficiency in de ruimteprogrammering en -exploitatie op.

In het programma is onderscheid gemaakt in eigen ruimten (primair voor enkelgebruik) en gedeelde ruimten (door beide partijen). De mate waarin ruimten wel of niet gedeeld worden stelt eisen aan situering, toegankelijkheid en inrichting. Sommige ruimten die gekenmerkt zijn als 'eigen' kunnen toch gezamenlijk gebruikt worden buiten openingstijden (bv. de BSO-ruimte). Partijen maken beheer- en exploitatie-afspraken over het (mede)gebruik van ruimten. Multifunctioneel gebruik van ruimten wordt aangemoedigd. Expliciet worden voorzieningen gevraagd voor het multifunctioneel kunnen inzetten van de centrale aula (als leerplein en tevens bijeenkomstfunctie, evt. in combinatie met bv. bibliotheek en podium), de keuken (tevens kookatelier).

Stamgroepen en leerpleinen

In het onderwijs wordt de indeling in stamgroepen aangehouden. De stamgroepen beschikken over een eigen groepslokaal. In het groepslokaal vindt groepsgewijze instructie plaats, als ook verlengde instructie. De stamgroepen staan in verbinding met een leerplein. Op de leerpleinen komen kinderen uit verschillende stamgroepen bij elkaar, waar ze kunnen samenwerken in groepjes aan projecten en opdrachten of werken in stilte en afzondering.

De BSO wordt opgedeeld in twee stamgroepen die elk een vaste plek in het gebouw hebben als uitvalsbasis. Er wordt voorzien in één eigen ruimte voor de BSO (waarvan medegebruik door de school in de toekomst mogelijk is). De andere stamgroepruimte is binnen het gebouw later aan te wijzen en krijgt vorm in een onderwijsruimte (geen groepslokaal) die dan gedeeld gebruikt wordt voor de BSO (bv. Aula of atelierruimte). Voorbehoud is de atelierruimte volledig kan worden ingezet voor onderwijs als er een leerlingengroei is met ongeveer 10%. Leerpleinen of aula blijven wel beschikbaar voor gedeeld, opvolgend gebruik door de BSO.

Domeinen

Samenwerking tussen opvang en onderwijs is het meest betekenisvol in de leeftijdsgroep 2-6 jarigen (peuters en kleuters). Ontmoeting en uitwisseling is hier van extra meerwaarde: jongste kinderen wennen alvast aan de schoolomgeving, kinderen leren van elkaar, personeel kan laagdrempelig uitwisselen en afstemmen. De groepsruimten van de kinderopvang en de onderbouw van de basisschool liggen in elkaars nabijheid. Opvang en onderwijs delen daar het leerplein en diverse faciliteiten. We noemen dit het 'domein van het jonge kind' (0-6 jaar). De ruimten waar de basisschoolgroepen 3 t/m 8 zijn gegroepeerd (midden- en bovenbouw) noemen we het 'domein van het oudere kind'. De voorziene BSO-ruimte is niet gelegen in het baby/peuter-gedeelte (0-4 jaar).

Flexibiliteit

Het afstemmen op het ontwikkelingsniveau van kinderen in plaats van leeftijd en de afwisseling in gesprek-werken-spelen-vieren vraagt om variaties in ruimten (zoals instructieruimten, samen-werkplekken voor kinderen, stilteplekken, groepsruimten, 'doe'-plekken). Binnen de ruimten bestaat behoefte aan flexibiliteit om ruimten aan te passen aan wisselende samenstelling en grootte van groepen (onderwijs – door de dag heen) dan wel de inrichting ervan (VVE-thema's in peuteropvang en groepen 1-2 onderwijs – gedurende het jaar). Specifiek gaat het om veranderbare inrichting van groepsruimten, leerpleinen en aula.

Daarnaast is een specifieke wens om groepsruimten onderling te verbinden, bijvoorbeeld door middel van een (dubbele) tussendeur, waarmee het mogelijk wordt dat een stamgroepleider twee (stam)groepen bedient. De tussendeur dient zicht en geluid voldoende af te schermen om geen hinder te veroorzaken als de deur gesloten is. Voor de verbinding tussen groepsruimten en het leerplein kan volstaan worden met een deur en voldoende zicht vanuit de groepsruimten op het leerplein.

In zijn algemeenheid geldt dat waar ruimten door flexibele wanden of inrichtingselementen kunnen worden veranderd, de onafhankelijke ruimten ook voldoende akoestisch geïsoleerd moeten zijn om rust en stilte mogelijk te maken op momenten dat dit gewenst is. Privacygevoelige gesprekken moeten gevoerd kunnen worden. Als blijkt dat te veel transparantie leidt tot afleiding moet de mogelijkheid bestaan dit eenvoudig te veranderen.

Aan het ontwerp dient flexibiliteit te worden toegevoegd waarmee geanticipeerd wordt op eventuele toekomstige wijzigingen (in-/uitbreiding of omvorming van functies).

- De kinderopvang kampt met onzekerheden ten aanzien van mogelijk veranderend rijksbeleid (zoals invoering van gratis kinderopvang). Het is ondoenlijk om hierop reeds vooruit te lopen, daarvoor zijn de ontwikkelingen te onvoorspelbaar. Wel dient

in het plan rekening te worden gehouden met de mogelijkheid van toekomstige uitbreiding van kindplaatsen. Dit zal bij gelijkblijvende leerlingenaantallen niet lukken binnen het huidige gebouw. Eventuele groei zou dan plaats moeten vinden door uitbreiding van het gebouw. Voor wat betreft situering in het gebouw is het wenselijk rekening te houden met deze optie. Het aanwezige buitenterrein kent overmaat maar de ruimtelijke inpassing dient wel nog inzichtelijk te worden gemaakt.

- Ook voor de school bestaat onzekerheid over de ontwikkeling van het kinderaantal bij vestiging in een nieuwe wijk. Vanuit het onderwijs is het daarom wenselijk om rekening te houden met enige bandbreedte in leerlingenaantallen om enige groei op korte termijn mogelijk te maken. Er dient daarom geanticipeerd te worden op inbreidingsmogelijkheden, zoals het kunnen inzetten van overige ruimten als volwaardig klaslokaal, bijvoorbeeld de atelierruimte. Bij een grotere groei van leerlingenaantallen dient ook rekening te worden gehouden met uitbreidingsmogelijkheden van het schooldeel, middels een nieuwe huisvestingsaanvraag.
- Vanuit de gemeente bestaat de wens om de ruimten die worden verhuurd voor exclusief gebruik door Bambini, in de toekomst (bij onverhoopt vertrek van Bambini) los van de school te verhuren zijn.

Transparantie

Transparantie kan worden bereikt door ruimtes rondom de leerpleinen zo te ontwerpen dat ze direct zicht bieden op deze leerpleinen. Bij voorkeur hebben groepsruimten vanuit hun locatie zicht op de leerpleinen. Spreek/werkplekken worden strategisch geplaatst en multifunctioneel ingezet. Een open en transparante uitstraling is hierbij van belang.

Geborgenheid en veiligheid

Belangrijk aandachtspunt in de visie is het waarborgen van geborgenheid en veiligheid, vooral binnen het 'domein jonge kind' 0-6 jaar. Dat betekent dat er specifieke maatregelen en ontwerpkenmerken worden geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat de omgeving veilig en vertrouwd blijft voor zowel kinderen als ouders. Veiligheid mag niet ten koste gaan van de gewenste openheid van het gebouw. Maatregelen kunnen bijvoorbeeld worden gezocht in zonering, inrichting, kleurgebruik en ritme.

Duurzaamheid

Beide partners hechten groot belang aan duurzaamheid; een bewuste en verantwoorde omgang met natuur, milieu, grondstoffen en materialen. Dit aspect moet direct in de vorm, uitstraling en inrichting van het gebouw te herkennen zijn. Het gebruik van veel (dag)licht, natuurlijke materialen, veel groen en het creëren van openheid, flexibiliteit en rust zijn daarbij belangrijk. De buitenruimte moet met het gebruik van duurzame materialen en natuurgroen de duurzame karakteristieken van het gebouw accentueren.

Veiligheid en toegankelijkheid

Kinderen, medewerkers, ouders/verzorgers en andere bezoekers moeten zich welkom en thuis voelen in het gebouw. Het gebouw moet uitnodigend zijn, in een lichte, kindvriendelijke, duurzame, groene, open en rustige omgeving. De ruimten voor peuters en kleuters hebben een meer geborgen en huiselijke sfeer, passend bij de kenmerken en wensen van de doelgroep.

Aandacht dient besteed te worden aan de veiligheid en toegankelijkheid van het terrein en het gebouw. Het kindcentrum moet goed en veilig te bereiken zijn voor kinderen, ouders/verzorgers, medewerkers en bezoekers (ook mindervaliden en mensen met een beperking). Een veilige ontsluiting is belangrijk, waarbij de mogelijkheid tot het scheiden van vervoersmodaliteiten (voetgangers, fietsers en auto's) en het bereiken van een soepele verkeersafwikkeling onderzocht moet worden. Aandachtspunt daarbij is tevens dat verkeersoverlast voor omwonenden zo veel mogelijk wordt beperkt of ondervangen.

In het kader van sociale veiligheid is het belangrijk dat in het kindcentrum als geheel door eenieder dezelfde normen en waarden worden nagestreefd. Er dient één pedagogisch en sociaal klimaat te ontstaan. Voor het waarborgen van de (sociale) veiligheid binnen ruimten is visueel contact met de omliggende ruimten nodig. De hoofdentree (en overige entrees) van het kindcentrum dient goed herkenbaar en toegankelijk te zijn.

04 Functioneel Ruimtelijk Programma van Eisen

04-1 Algemene randvoorwaarden en uitgangspunten

Voor de nieuwbouw van het kindcentrum gelden de volgende algemene randvoorwaarden en uitgangspunten:

Normen/ eisen algemeen

- Het gebouw moet voldoen aan minimeisen uit het vigerende Besluit Bouwwerken Leefomgeving (o.a. brandveiligheid, toegankelijkheid, balustrades, trappen, ventilatie, daglicht, sanitair). Bij voorkeur wordt voldaan aan de minimum eisen voor nieuwbouw. Nader onderzoek moet uitwijzen in hoeverre dat haalbaar is. Wanneer dit niet haalbaar is, wordt volstaan met eisen verbouw of bestaande bouw indien er geen ingrepen aan het onderdeel plaatsvinden.
- Voor alle ruimten voor de kinderopvang en buitenschoolse opvang dienen de kwaliteitscriteria, normen en eisen van het 'Kwaliteitskader Huisvesting Kinderopvang' van het Waarborgfonds Kinderopvang (2019) in acht te worden genomen.
- Voor alle ruimten voor de onderwijsvoorziening dienen de kwaliteitscriteria, normen en eisen het 'Kwaliteitskader Huisvesting PO-onderwijs' van kenniscentrum Ruimte OK (2021, met update in 2023) in acht te worden genomen.
- Het gebouw voldoet aan minimale ruimteomvang voor primair onderwijs, kinderopvang en BSO zoals geformuleerd in het Besluit kwaliteit Kinderopvang
- (Wet kinderopvang)
- De werkplekken voldoen aan Arbo-eisen zoals beschreven en toegelicht in Arbocatalogus PO/ VO.
- Het gebouw voldoet aan de eisen conform Frisse Scholen klasse B.
- Het gebouw dient te voldoen aan de energiebesparingsplicht en de daarbij behorende erkende maatregelen lijst (EML).

Ruimtelijk

- Een open ruimtelijke structuur is wenselijk om samenwerking en ontmoeting te stimuleren.
- Het gebouw als geheel en ook de groepsruimten dienen rust uit te stralen, met aandacht voor stilteplekken. Rust wordt bereikt door natuurlijke en rustige kleuren en ordelijkheid. De basis is rustig. Door bijvoorbeeld werk van kinderen te exposeren wordt fleurigheid toegevoegd.
- Het leerplein in het 'domein jonge kind' is ontworpen voor spelend leren. Het andere leerplein is geschikt voor samenwerken en werken in stilte.
- Het gebouw dient te beschikken over een grote ruimte voor bijeenkomsten en vieringen in grotere groepen (aula).

- In het gebouwplan dient aandacht te zijn voor de verbinding tussen binnen- en buitenruimten. De buitenruimte moet zoveel mogelijk vanuit de afzonderlijke groepsruimten bereikt kunnen worden.
- Het is van belang dat de ruimten binnen het kindcentrum op een zodanige wijze ten opzichte van elkaar worden gesitueerd dat de routing voor bezoekers helder is, dat het praktisch dienend is aan de dagelijkse werkzaamheden van de vaste gebruikers en dat de (sociale) veiligheid wordt gewaarborgd.
- Bij het uitwerken van het gebouwplan dient rekening te worden gehouden met verdere ruimtelijke synergiemogelijkheden. Bijvoorbeeld de integratie van een podium of tribunetrap en de verbinding van de aula met andere ruimten of functies.

Overige randvoorwaarden

- In de ontwerpfase wordt rekening gehouden met flexibiliteit om uitbreiding of inbreiding op logische wijze in de toekomst mogelijk te maken.
- Verkeersruimte(n) dienen zoveel mogelijk beperkt te worden. Waar verkeersruimte nodig zijn dient multifunctioneel gebruik nagestreefd te worden, zonder dat het hinderlijk mag zijn voor de primaire functie. Vanuit toekomst perspectief moet nagedacht worden over bereikbaarheid en verhuurbaarheid van ruimten aan verschillende huurders/gebruikers.
- Publiektoegankelijke ruimten in het gebouw en buitenruimten moeten toegankelijk zijn voor mindervaliden (rolstoelen, rollators, blinden en slechtzienden).
- Er dient nagedacht te worden over een logische verdeling van functies, zonering en afsluitbaarheid van delen van het gebouw in relatie tot de verschillende openingstijden van kinder- en peuteropvang, BSO en school, met het oog op veiligheid, exploitatiebaarheid en verhuurbaarheid.

04-2 Algemene ontwerputgangspunten en beeldkwaliteit

Ruimten afgestemd op activiteiten

- **Werken:** Dagopening en instructiemomenten vinden plaats in de stamgroep. Ook eten tussen de middag gebeurt in de eigen stamgroep. Dit zijn de momenten dat de voltallige groep in de groepsruimte aanwezig is. In de groepsruimte vindt ook verlengde instructie plaats aan kleinere groepen. De groepsactiviteiten vinden altijd plaats in een kringopstelling.
Voor andere werkvormen worden de groepslokalen en de leerpleinen gebruikt, in samenhang met de buitenruimte. De oudere kinderen maken vooral gebruik van het leerplein voor verwerking, samenwerken en oefening. De leerpleinen dienen te voorzien in verschillende werkvormen waarbij ook aandacht is voor stilteplekken. Ook andere ruimten in het kindcentrum worden voor werken gebruikt; kookatelier, crea/techniek-atelier, spreek/werkkamers).
- **Spelen:** De jongste kinderen (peuters en kleuters) ontwikkelen zich spelenderwijs. In de groepsruimten van de baby- en peutergroepen en de onderbouw van de basisschool worden hoeken ingericht voor vaste en flexibel in te richten thema's. Er zijn 'actieve' hoeken (met thema's zoals huis, bouw, techniek, zand) en 'rustige' hoeken (bv. lezen). Aanpassing moet (deels) mogelijk zijn.
Een speellokaal dient voor binnenspelen en grof motorische ontwikkeling van peuters en kleuters. Voor kinderen vanaf leerjaar 3 kan het speellokaal ook gebruikt worden voor

dans, drama, muzikale vorming, yoga en ontspanning, lichaamsgerichte oefeningen. Het kindcentrum kent enkele praktijk- en oefengerichte mogelijkheden (kookatelier, crea/techniek-atelier, buitenruimte); deze kunnen na schooltijd ook door de BSO gebruikt worden.

- **Vieren:** Elke week begint bij De Vlieger met een schoolbrede weekopening. Ook andere vieringen en bijeenkomsten hebben een centrale plaats in het curriculum. Een aularuimte is daartoe belangrijk; deze vormt het hart van de school. Daarbij moet er ook plaats zijn voor toeschouwers en gasten. Bij voorkeur faciliteert ook de buitenruimte dergelijke samenkomsten.
- **Gesprek:** Kringgesprekken vinden plaats in de stamgroepen. Ook buiten deze setting faciliteert het kindcentrum gesprek, observatie en reflectie door middel van zitjes en hoekjes (binnen en buiten). Er is voorzien in mogelijkheden voor presenteren in de vorm van wanden/rekken voor het exposeren van werken en digitale presentatie-middelen. Er zijn voldoende overlegruimten/spreekkamers voor het voeren van gesprekken door medewerkers en door interne of ambulante (zorg)professionals, al dan niet met kinderen of ouders/verzorgers.

04-3 Functioneel Programma van Eisen

In het Functioneel Programma van Eisen worden de functionele eisen, benodigde functies en ruimtelijke relaties per domein beschreven.

Entree

Het kindcentrum beschikt over een hoofdentree die de enige toegang vormt voor bezoekers. De hoofdentree is duidelijk herkenbaar als entree, is uitnodigend en straalt de samenwerking tussen partijen uit. De entree zorgt voor een warme ontvangst in een huiselijke sfeer. De toegang tot het gebouw is controleerbaar, er dient aandacht te zijn voor toezicht, deurbeleid en veilig beheersbare doorgang naar eigen ruimten (met name in het 'domein jonge kind'). De ruimte voor de conciërge is bij voorkeur gesitueerd nabij de entree voor toezicht op de entree en de buitenruimte. De hoofdentree is voorzien van een luifel.

Naast de hoofdentree zijn er bij voorkeur sub-entrees per domein of per gebruiker, afhankelijk van de situering in het gebouw. In het ruimtelijk programma van eisen is rekening gehouden met aanvullend aparte entrees voor opvang en onderwijs. De entrees zijn zo gesitueerd dat kinderen niet direct de straat op kunnen. Entrees zijn niet bedoeld voor wachtende ouders en hoeven daartoe niet gefaciliteerd te worden. Bij De Vlieger wachten ouders buiten het gebouw. Bij Bambini worden ouders/verzorgers uitgenodigd om de groepsruimten binnen te treden.

Entrees zijn voorzien van een tochtportaal, schoonloopmat en voldoende geschikte (kindvriendelijke) garderoberuimte. Het stallen van buggy's bij de kinderopvang gebeurt bij voorkeur niet bij de entree maar bij de groepsruimten.

Aula

Voor grotere (school/kindcentrum-brede) bijeenkomsten beschikt het kindcentrum over een aularuimte. Vanuit de jenaplangedachte vormt dit het hart van de school en het kindcentrum. De aula dient voor vaste weekopening en vieringen/bijeenkomsten door het jaar heen. Bij voorkeur wordt de ruimte voorzien van een (geïntegreerde) tribunetrap of podium en van een licht en geluidsinstallatie. Het integreren van een bibliotheekfunctie of zichtbare ruimte voor boeken is gewenst. Gedurende de dag wordt de ruimte ook gebruikt door het onderwijs, bijvoorbeeld voor individueel of samen werken aan projecten; als leerplein dus. Exponeren van werk en presenteren moet mogelijk zijn in de aula. Naschools maakt de BSO gebruik van de ruimte.

Voor het multifunctioneel gebruik dient rekening te worden gehouden met de keuze van een vloer die hiervoor geschikt is en met aanvullende faciliteiten zoals extra bergruimte, elektra-aansluitingen, verlichting. Een koppeling met de keuken/kookatelier is wenselijk.

Bouwen en domeinen

De school is verdeeld in een onder-, midden- en bovenbouw. Bij de bouwen is er geen sprake van begrenzing of afscheiding; gebruikers en functies staan in verbinding met elkaar. De onderbouw vormt samen met de kinderopvang (0-4 jaar) het 'domein voor het jonge kind' (0-6 jaar). De midden- en bovenbouw vormt het 'domein voor het oudere kind'. Elk domein beschikt over een leerplein waaraan de groepsruimten grenzen. Daarnaast heeft elk domein enkele facilitaire ruimten in de nabijheid (entree met garderobe, bergruimte, pantry, kindersanitair, spreek/werkkamer).

De sfeer en inrichting van de domeinen is afgestemd op de beleavingswereld van de doelgroep. Het 'domein jonge kind' is ingericht met themahoeken: Spelonderwijs en ontdekkend leren staat centraal. In de bovenbouw ligt de nadruk vooral op onderzoek, samenwerking en rustige werkplekken. Het daagt uit tot moderne werkvormen voor groepen van verschillende omvang en samenstelling.

Groepsruimten onderwijs

Elke stamgroep in het onderwijs heeft een eigen groepsruimte waarin de kinderen zowel de dag starten als gedurende de dag aan hun taken kunnen werken. De groepsruimten zijn ingericht op circa 25 kinderen en hebben een volwaardige omvang. De ruimten hebben een rustige uitstraling. Elke stamgroep is herkenbaar door een eigen kleur in rustige natuurlijke tinten.

De groepsruimten staan in verbinding met de leerpleinen door middel van eenvoudig te openen deuren. Gewenst is dat groepsruimten (eventueel twee-aan-twee) ook onderling worden verbonden door (dubbele) tussendeuren. Bij voorkeur hebben de groepsruimten een verbinding met de buitenruimte (deur naar buiten). Alle groepsruimten liggen zo veel als mogelijk op de begane grond. Voor op de verdieping gelegen groepsruimten geldt dat de toegang tot de buitenruimte zo eenvoudig mogelijk moet zijn. De groepsruimten zijn alle voorzien van een wasbak. Er is voldoende bergruimte in en/of nabij de groepen.

Leerpleinen

De leerpleinen zijn ruim van opzet zodat kinderen uit verschillende stamgroepen elkaar kunnen ontmoeten, in stilte werken en samenwerken aan opdrachten. Leerpleinen bieden gelegenheid voor het exposeren van werk.

Het leerplein van het 'domein jonge kind' wordt gedeeld gebruikt door opvang en onderwijs. Het leerplein biedt veiligheid/geborgenheid en ruimte voor verschillende thema-hoeken. De leerpleinen kunnen na schooltijd mede gebruikt worden door de BSO. Bambini en De Vlieger maken afspraken over het medegebruik.

Elk leerplein dient te beschikken over een pantry, bij voorkeur te situeren in/aan het leerplein. Deze dient te worden uitgerust met spoelbak en koelkast. Tevens is er ruimte voor boeken (bibliotheek-functie/ boekenkast). In het ruimtelijk programma van eisen is als uitgangspunt genomen dat de aula tevens gebruikt wordt als leerplein. Geluidhinder door activiteit op de leerpleinen wordt gereguleerd door gedragsaanpassing. Bovenwettelijke akoestische maatregelen worden niet noodzakelijk geacht. In de ontwerpfase dient in kaart te worden gebracht of de akoestische basis van het huidige gebouw voldoende op orde is.

Baby- en peutergroepen

De sfeer en inrichting van de kinderopvang-groepen is afgestemd op de doelgroep. Ze bieden een veilige en uitdagende omgeving voor spelend leren. In de groepsruimten zijn thema-hoeken (te creëren). In elke groepsruimte is een pantry aanwezig met spoelbak (op kinderhoogte), koelkast en magnetron. De groepsruimten zijn voorzien van een verschoningsblok en bergruimte voor het opbergen van luiers, kleding e.d.

Er zijn aparte slaapruimten die zo zijn gesitueerd dat er rust en stilte heerst. Ze zijn ingericht voor in totaal 36 kinderbedjes. De groepsruimten hebben een directe verbinding met de (afgeschermd) buitenruimte, en moeten voldoen aan de vereiste maatvoering van 3,5 m² nvo per kind. Bij het ontwerp is dit een punt van aandacht in relatie tot de bestaande oppervlakten van ruimten.

Buitenschoolse opvang

De BSO beschikt bij voorkeur over een eigen ruimte met een eigen huiselijke sfeer en inrichting waarvan zij het primaire gebruik heeft. De BSO-ruimte kan, wanneer deze niet in gebruik is, benut worden door de school (vooralsnog niet voorzien). Activiteiten in de BSO-ruimte: eten, spelletjes, tv-kijken, chillen, poppenhoek (incl. verkleden, schminken). Naast de eigen ruimte maakt de BSO gebruik van andere ruimten en mogelijkheden in/om het gebouw (aula, leerpleinen, keuken/kookatelier, crea/techniek-atelier, buitenruimte). Voorwaarde hierbij is dat er onderling goede gebruiksafspraken worden gemaakt. De eigen BSO-ruimte ligt bij voorkeur niet in/bij het KDV-deel ((0-4 jaar). Er dient tevens rekening te worden gehouden met een efficiënte compartimentering voor opvang en onderwijs. Omwille van de inpasbaarheid kan het nodig zijn dat de BSO-ruimte wordt gecombineerd met een andere functie/ruimte; dit is in het bouwplan nader te bezien en te bespreken.

Teamkamer

De teamkamer is primair bedoeld voor het onderwijsteam en is geschikt voor gelijktijdig gebruik door ongeveer 10-12 personeelsleden. De teamkamer heeft een huiselijke ontmoetings- en ontspanningsfunctie. Tevens kan hier door medewerkers of externen individueel gewerkt worden met mobiele devices en/of kunnen er vergaderingen van het schoolteam plaatsvinden. De teamkamer is voorzien van een kleine pantry met spoelbak, koelkast, magnetron en koffie/thee-faciliteiten. Nb.: een koppeling met het kookatelier heeft vanwege de noodzakelijke pauzerust en naschools werken van leerkrachten niet de voorkeur.

Keuken/kookatelier

Om kinderen het belang van gezonde voeding bij te brengen beschikt het kindcentrum over een keuken/kookatelier. De gedachte is om een keuken(eiland) te realiseren dat enerzijds gebruikt kan worden als kantinefunctie (door medewerkers) en tevens gebruikt kan worden als kookatelier voor educatieve en recreatieve doeleinden (voor onderwijs en BSO). In de keuken kunnen gezonde maaltijden worden bereid met groenten uit (eigen) moestuin. De keuken is uitgerust met spoelbak, kookplaat, vaatwasser, oven, koelkast(en), koffie/thee-faciliteiten en voldoende kast/bergruimten. De keuken/kookatelier staat bij voorkeur in verbinding met een andere ruimte, zoals de BSO-ruimte of de aula, zodat ze ook dienst kan doen als horeca-faciliteit bij bijeenkomsten en vieringen. Bij het bouwplan dient er aandacht te zijn voor de toegankelijkheid (kindhoogte), veiligheid en voldoende toezicht.

Crea/techniek-atelier

Het kindcentrum beschikt over een atelierruimte voor creatieve en technische vorming. De ruimte moet gemakkelijk schoon te houden zijn, is voorzien van een spoelbak, enkele werktafels met krukken, royale kasten/rekken voor het opbergen van materialen en werkstukken en voldoende elektra-aansluitingen. De BSO maakt na schooltijd medegebruik van deze ruimte. Vanuit de gedachte dat deze ruimte in de toekomst ook kan worden ingezet als groepsruimte in geval van groei van het aantal leerlingen, dient de ruimte de afmeting en gebruikseisen van een volwaardige groepsruimte te hebben, waarmee ze eenvoudig van functie kan wisselen zonder dat hiervoor meteen ingrijpende aanpassingen nodig zijn. Indien het vanuit leerlingengroei noodzakelijk is deze ruimte in te zetten als volwaardig klaslokaal, kan deze ruimte volledig worden ingezet voor het onderwijs en onttrokken worden aan het medegebruik door de BSO.

Spreek- /werkkamers

Het kindcentrum dient te voorzien in kleinere ruimten die dienen als multifunctionele spreek/werkkamer; ze zijn te benutten als flexibele werkplek, overlegruimte, voor individueel of in kleine groepjes werken van kinderen, en voor leerlingbegeleiding door zorgprofessionals (intern en ambulant). Deze spreek/werkkamers liggen op logisch bereikbare plekken in het gebouw. Ze zijn voorzien van een bureau met stoel en een overleg-opstelling voor 4 personen. Tevens zijn ze voorzien van afsluitbare kast(en).

Eén van de spreekkamers is bedoeld voor de IB-er van de school. De andere spreekkamer worden bij voorkeur gesitueerd nabij een domein. Voor de spreek/werkkamer (excl. kamer IB) geldt dat zij gebruikt kunnen worden door zowel opvang als onderwijs.

Directiekamer

De directiekamer dient als werkplek en voor overleg. Beide directies zullen gebruik maken van deze directiekamer. Omdat mensen hier langere periode verblijven is het noodzakelijk dat de ruimte over daglicht beschikt.

Speellokaal

Het speellokaal dient als beweegruimte voor de onderbouw van de school en wordt medegebruik voor het spelen en bewegen door de peutergroepen in de kinderopvang. Een goede in pandige bereikbaarheid, zeker vanuit het 'domein jonge kind', dan wel een fysieke verbinding ligt voor de hand. Bij het speellokaal hoort een bergruimte voor (sport/spel)materialen.

Facilitair/divers

Door het gebouw heen liggen enkele facilitaire ruimten. Een lift is gewenst, zeker wanneer groepsruimten op de verdieping zijn gelegen. Daarnaast moet er door het gebouw voldoende opbergruimte aanwezig zijn. Waar mogelijk dienen slimme oplossingen worden gezocht door kastenwanden in de groepsruimten en/of (flexibele) opbergconstructies op de leerpleinen of de aula en/of als onderdeel van een podium/tribune. Belangrijk is dat bergruimten voor dagelijkse zaken eenvoudig bereikbaar zijn vanuit de groepsruimten en leerpleinen.

Voor medewerkers dienen er door het gebouw voldoende toiletten aanwezig te zijn. Er dient minimaal 1 MIVA-toilet op de begane grond aanwezig te zijn. Het kindcentrum beschikt over een reprovruimte en een werkplek voor administratie/ conciërge. De conciërge-ruimte is bij voorkeur gesitueerd nabij de hoofdentree zodat van daaruit toezicht en bediening van de deur kan plaatsvinden.

Buitenterrein

De school dient te beschikken over voldoende buitenterrein in deels verhard en deels onverharde vorm (minimaal conform m2-normering). De opvanggroepen voor 0-2 jarigen dienen eveneens te beschikken over een eigen, afgescheiden buitenterrein van minimale afmeting (conform wettelijke normering). Het speelterrein van de baby- en peutergroepen kan binnen het 'domein jonge kind' eventueel gecombineerd worden met de onderbouw van het onderwijs. Het buitenterrein van de opvang is rechtstreeks vanuit de groepsruimten te bereiken. Het is wenselijk om bij de inrichting van het buitenterrein rekening te houden met buitenleslokaal.

Schoolkinderen maken gebruik van een eigen speelterrein. Ze kunnen ook gebruik maken van de aangrenzende speeltuin De Roetsj. De speeltuin wordt beheerd door Stichting Speeltuin De Roetsj en is mede ingericht voor mindervalide kinderen. De school en de opvang kunnen een abonnement afsluiten voor het medegebruik. De speeltuin beschikt ook over een prikkelarme ruimte waar kinderen rustig kunnen zitten of knutselen. Het is mogelijk om vanuit het schoolplein een rechtstreekse maar wel afsluitbare toegang tot de speeltuin te maken. Organisatorisch dient nog tussen school en speeltuin besproken te worden of dit wenselijk is.

Het buitenterrein van het kindcentrum dient voorts te voorzien in fietsenstallingen voor zowel kinderen als medewerkers, stalling van containers en buitenbergingen voor opvang en onderwijs. In de omgeving van het kindcentrum dient voldoende parkeergelegenheid te zijn (lang en kort).

04-4 Ruimtelijk Programma van Eisen

De partijen hebben gezamenlijk een integraal programma van eisen opgesteld waarbij zij gezocht hebben naar optimaal functioneel gebruik en synergie. In de bijlagen zijn de ruimten en het aantal m²'s opgesomd. De toekomstige omvang van basisschool De Vlieger is bepaald op 110 kinderen met een normatieve ruimtebehoefte van 753 m² bvo in geval van nieuwbouw. I.v.m. het inpassen in een bestaand gebouw is een hogere nvo-bvo factor aangehouden en komt de ruimtebehoefte o.b.v. het PvE van de school uit op 799 m². De integrale ruimtebehoefte van het kindcentrum bedraagt 1.328 m² bvo.

Deze ruimtetabel uit bijlage 1 benoemt alle gevraagde functies en bijbehorende ruimten, voorzien van omvang in functioneel nuttig vloeroppervlak (fno): de ruimte die partijen functioneel tot hun beschikking hebben, gemeten over de vloer tot de opgaande scheidingsconstructie. Daarnaast is het bruto oppervlak (bvo aangeduid): het netto-oppervlak voorzien van een ingeschatte opslag ten behoeve van verkeersruimten, wanden en technische voorzieningen.

Hieronder is een samenvatting gegeven van de ruimtetabel uit bijlage 1.

Functie	Eigen ruimte	Ruimte benodigd voor onderwijs, maar opvolgend gebruik door Bambini	Gedeelde ruimte	Totale ruimtevraag ³
Kinderopvang	423		107	529
Onderwijs	413	255	131	799
TOTAAL m ² bvo				1.328
Oppervlakte. gebouw Pattonstraat				1.330

Uitgangspunt is ruimtelijke inpassing binnen de contouren van het bestaande gebouw. In de ontwerpfase dient nader onderzocht te worden hoe dit haalbaar is.

Relatieschema

In het Functioneel Ruimtelijk Programma van Eisen zijn de kwalitatieve, kwantitatieve en relationele eisen van de gewenste ruimten in het kindcentrum benoemd. In het relatieschema zijn deze eisen vertaald in een ruimtelijke uitwerking. De relaties tussen de hoofdfuncties en ruimten van het kindcentrum zijn hierin uitgewerkt. De architect heeft de vrijheid om een evenwichtige verdeling van ruimten over beide verdiepingen te bepalen, met als doel een goede inpassing te realiseren. Voor het relatieschema wordt verwezen naar bijlage 3.

³ In bvo. Geringe afwijkingen t.o.v. ruimteprogramma bijlage 1 hebben te maken met afrondingsverschillen.

05 Technisch programma van Eisen

De uitgangspunten op basis waarvan het Technisch Programma van Eisen voor het kindcentrum aan de Pattonstraat uitgewerkt, zijn in dit hoofdstuk samengevat. Tijdens het ontwerpproces kan het Technisch Programma van Eisen op onderdelen nader worden aangevuld, uitgewerkt en gedetailleerd. Het Technisch Programma van Eisen vormt een onlosmakelijk geheel met het Functioneel Ruimtelijk Programma van Eisen. Het geeft de generiek geldende eisen.

Het Technisch Programma van Eisen definieert de technische prestaties die worden verwacht van de renovatie. Onderstaande eisen zijn niet uitputtend. De eisen zijn de uitgangspunten voor de ontwerpers, adviseurs en mogelijk ook mee- engineerende leveranciers, die bij het ontwerpproces betrokken worden.

- De eisen (uitgezonderd de wettelijke eisen) zijn richtinggevende gedragen resultaatverwachtingen. Tijdens de ontwerpfase wordt het programma geoptimaliseerd en kunnen alternatieven worden onderzocht binnen de gestelde resultaatsverwachtingen.
- De eisen onder 5.1 betreffen nieuwbouweisen. Omdat het echter om een bestaand gebouw gaat, moet nader onderzocht worden in hoeverre de eisen ook reëel haalbaar zijn. De eisen gelden hier als gewenst streefbeeld.

Specifieke eisen die samenhangen met de inrichting van ruimten (bijvoorbeeld aantal en exacte plaats van aansluitpunten elektra) worden niet in het Technisch Programma van Eisen beschreven. Aan de markt wordt overgelaten om dit op basis van het programma, in overleg met het ontwerpteam en gebruikers adequaat in te vullen en daartoe met voorstellen komen. Leidraad vormen de Kwaliteitskaders voor huisvesting van onderwijs en opvang.

05-1 Randvoorwaarden Technische PvE

- Met het oog op de toekomst wordt aanbevolen om slechts vaste (beton) wanden toe te passen waar dit vanuit de specifieke functie noodzakelijk is.
- Bouwmaterialen dienen zoveel mogelijk demontabel, circulair en duurzaam en goed te onderhouden zijn.
- Het gebouw moet voldoen aan de beschreven duurzaamheidsambities, minimaal frisse scholen klasse B en de geldende duurzaamheidseisen.
- Het gebouw straalt zoveel mogelijk duurzaamheid uit door passend materiaalgebruik (bijvoorbeeld hout, groen, circulaire en duurzame materialen).
- Voor alle ruimten voor de onderwijsvoorziening dienen de technische eisen van het 'Kwaliteitskader Huisvesting PO-onderwijs' van kenniscentrum Ruimte OK (2021, met update in 2023) in acht te worden genomen.

- Voor alle ruimten voor de peuteropvang, kinderopvang en/ of buitenschoolse opvang dienen de technische eisen van het ‘Kwaliteitskader Huisvesting Kinderopvang’ van het Waarborgfonds Kinderopvang (2019) in acht te worden genomen.

05-2 Algemene eisen / bouwfysische eisen

De gemeente Sittard-Geleen heeft de ambitie om bij renovatie in verduurzaming waar mogelijk verder te gaan dan het vigerende regelgeving, door gebouwen waar mogelijk aan te passen, zodat ze gasloos en energie neutraal (ENG) worden. E.e.a. dient dan te passen binnen het financiële kader of binnen afzienbare termijn terug te verdienen zijn. Daarnaast moet wellicht rekening worden gehouden met aanvullende eisen vanuit de DUMAVA-subsidie. Nader onderzoek en uitwerking moet uitwijzen of dit aan de Pattonstraat (technisch) mogelijk en (financieel) haalbaar is. De bijkomende investeringskosten voor prestaties boven BENG en de DUMAVA subsidie moeten afgewogen worden tegen de meerwaarde en financiële voordelen op lange termijn. Uitgangspunt van gemeente en schoolbestuur is dat het gebouw op nieuwbouwniveau (Besluit Bouwwerken Leefomgeving) wordt gebracht met een afschrijvingstermijn van 40 jaar.

Voor een optimale leer- en werkomgeving moeten binnenklimaat, akoestiek, verlichting, daglicht en veiligheid goed zijn. ISSO (het kennisinstituut voor de installatiesector) heeft een ambitieprofiel neergelegd op het gebied van luchtkwaliteit, thermisch niveau, visueel en akoestisch comfort en energie. Frisse Scholen klasse B wordt als minimale comforteis opgelegd voor alle verblijfsruimten. Voor ruimten waar Frisse Scholen niet van toepassing is zijn minimeisen geformuleerd of wordt verwezen naar de eisen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving.

Thema	Frisse scholen klasse
Energie	Minimaal Klasse B
Lucht (ventilatie)	Minimaal Klasse B
Lucht (overig)	Minimaal Klasse B
Temperatuur	Minimaal Klasse B
Licht	Minimaal Klasse B
Geluid	Minimaal Klasse B

Voor wat betreft daglichttoetreding is de bestaande situatie in het gebouw leidend, zonder dat aanvullende maatregelen getroffen worden om daglichttoetreding te verruimen. Voor wat betreft kunstlicht wordt klasse B aangehouden.

Voor het materiaalgebruik wordt gestreefd naar onderhoudsarme materialen met een zo laag mogelijke belasting op het milieu. In de ontwerpfase wordt onderzocht in welke mate een meetbare classificatie kan worden behaald (bijv. NIBE-systematiek). Er wordt geen duurzaamheidslabel voorgeschreven (bijv. BREEAM, LEED). Een label impliceert naast hogere bouwkosten ook een extra administratieve last, hetgeen onwenselijk wordt geacht.

Toegankelijkheidseisen worden conform Besluit Bouwwerken Leefomgeving aangehouden. Een lift en MIVA hoort daarbij.

05-3 Bouwkundige eisen

Het bouwplan dient zo ingericht te zijn dat het gebouw op een eenvoudige wijze aanpasbaar is aan veranderend ruimtegebruik in de toekomst. Denk hierbij aan minimaal gebruik van dragende binnenwanden, eenvoudig verplaatsbare binnenwanden, bereikbaarheid en aanpasbaarheid van installaties, etc. De hoofdentree wordt voorzien van een luifel. Hang- en sluitwerk wordt standaard uitgevoerd in inbraakwerendheidsklasse 2. Bij voorkeur zijn buitendeuren voorzien van een tag- of druppelsysteem i.v.m. verschillende gebruikers en het verliezen van sleutels.

In alle afzonderlijke groepsruimten van de school is een wasbak wenselijk. De groepsruimten van de kinderopvang worden alle voorzien van een pantry met spoelbak, koelkast en magnetron. De leerpleinen/domeinen beschikken elk over een pantry met spoelbak en koelkast. Voor de inrichting van de keuken/kookatelier en bemeubeling wordt een spoelbak, kookplaat/kookplaten, vaatwasser, oven, koelkast(en) en koffie/theefaciliteiten voorzien. De exacte uitwerking is het planontwerp nog nader te bekijken, e.e.a. in overleg met de eigenaar, eindgebruikers en ontwerpers.

05-4 Elektrotechnische eisen

Voor een goede verdeling van de exploitatielasten is ernaar te streven dat Bambini en De Vlieger aparte hoofdmeters krijgen voor elektra. Alternatief is het plaatsen van tussenmeters voor verschillende eindgebruikers. In de ontwerpfase vindt gedetailleerd overleg plaats met de eindgebruikers om afstemming te bereiken over het afsluiten van individuele ruimten en functionele units in verhouding tot elkaar (compartimentering). In opdracht van de bouwheer dient (indien nodig) een vroegtijdige aanvraag van een nieuwe elektra- aansluiting te worden gedaan in verband met wachttijden (netcongestie).

Werktuigbouwkundige eisen

Vooralsnog wordt uitgegaan van een decentrale installatie vanwege de beperkte ruimte voor grote luchtkanalen. Het voorzien in zonering/compartimentering is van belang; door de ruime openingstijden van Bambini ten opzichte van De Vlieger moeten installaties per zone ingeregeld kunnen worden. Een centraal geregelde, collectieve gebouwinstallatie is op haalbaarheid te onderzoeken.

Per ruimte kan de temperatuur met enkele graden worden bijgesteld door de gebruikers. De ventilatie wordt volledig geregeld op basis van CO₂-metingen en kan niet worden bijgesteld per ruimte.

Uiteraard is het altijd mogelijk om bijkomend te ventileren door het openen van ramen (spuien). Onderzocht wordt of hemelwater kan worden opgevangen en hergebruikt voor het spoelen van toiletten en het voeden van buitenkranen.

06 Programma van eisen buitenruimte

Het buitenterrein is integraal onderdeel van het programma van het kindcentrum. In dit hoofdstuk worden de eisen ten aanzien van de buitenruimte(n) beschreven. Dit omvat enerzijds de algemene eisen waaraan de buitenruimte moet voldoen en anderzijds eisen omtrent mobiliteit (parkeren, stallen fietsen e.a.).

06-1 Uitgangspunten buitenruimte

- Het is gewenst dat de buitenruimte rechtstreeks toegankelijk is vanuit zoveel mogelijk groepsruimten. Daarnaast dienen eventuele groepsruimten op de verdieping via een zo kort mogelijke route verbonden te zijn met de buitenruimte.
- Er dienen voldoende parkeerplaatsen voor verschillende mobiliteits-mogelijkheden aanwezig te zijn (fiets, auto) waarbij vervoer te voet of per fiets gestimuleerd dient te worden.

06-2 Visie op de buitenruimte

Er wordt door school en opvang veel belang gehecht aan een rijke leeromgeving waar de buitenruimte deel van uitmaakt. Deze buitenruimte is zo ontworpen dat zelfstandigheid, verantwoordelijkheid, samenwerking en ontdekking centraal staan. De buitenruimte is zo ingericht dat het verschillende mogelijkheden biedt voor zowel gesprek-werk-spel-viering waarbij de volgende kenmerken verwacht kunnen worden:

- Gesprek: Rustige plekken met zitgelegenheid zoals bankjes of stenen kunnen worden gecreëerd voor rust, stilte, gesprekje en klein spel. Ook ruimte voor kringgesprekken.
- Werken: Verschillende delen van het speelterrein worden ingericht voor educatieve activiteiten waaronder lessen in de buitenlucht, een moestuin waar kinderen verantwoordelijk zijn voor het planten en verzorgen van gewassen en eventueel andere educatieve elementen die iets kunnen leren over natuur, milieu en duurzaamheid.
- Spelen: Het is belangrijk dat er ruimte is voor vrij spel. Een deel van de buitenruimte dient ingericht te worden als speelzone waar kinderen hun creativiteit de vrije loop kunnen laten. Een deels onverhard terrein met natuurlijke elementen (bv. beplanting, zand, water, stenen) nodigt uit tot spelen en ontdekken. Voor spelen kunnen kinderen ook gebruik maken van de aangrenzende speeltuin.
- Vieren: De buitenruimte biedt gelegenheid voor groepsbijeenkomsten in de open lucht (bv. trappen, kring, arena)

06-3 Buitenruimte

Onderwijs

Voor de basisschool omvat het beschikbare terrein minimaal de genormeerde oppervlakte. Voor optimale verbinding tussen binnen en buiten dient gezien te worden of er rechtstreekse verbinding kan worden gemaakt vanuit de groepsruimten op de begane grond, en kan de buitenruimte betrokken bij worden bij het onderwijs. Bij voorkeur wordt voorzien in een deels overkapt (les)gebied buiten. Het terrein dient zodanig gesitueerd te zijn dat geluidshinder en afleiding voor de binnenruimten zoveel als mogelijk wordt voorkomen. Droogloopmatten zijn noodzakelijk bij elke in- en uitgang.

Bij de inrichting dient rekening te worden gehouden met bezonning en bescherming tegen de wind. Aandacht dient besteed te worden aan de veiligheid en toegankelijkheid van het speelterrein en de speeltoestellen. Er dienen in en buiten het gebouw geen omstandigheden te worden gecreëerd die uitnodigen tot gevaarlijke situaties. Indien nieuwe verharding moet worden aangebracht dient deze uitgevoerd te worden in een dichte onderhoudsvriendelijke verharding die voorzien is van afwatering, dient goed begaanbaar te zijn en geen onnodig gevaar op te leveren voor de kinderen. Onder en rondom speeltoestellen is zachte kindvriendelijke verharding aanwezig conform wettelijke vereisten.

Bij voorkeur is er een gemakkelijk bereikbaar toilet voor kinderen in de nabijheid van de buitenruimte. Dit mag een inpandig toilet zijn. Ook wordt voorzien in een buitenkraan (afsluitbaar i.v.m. vorst).

Een (afsluitbare) berging dient gerealiseerd te worden voor buitenmateriaal (speelmateriaal, gereedschap, onderhoud). Deze berging dient direct bereikbaar te zijn vanuit het speelterrein. Deze kan worden gecombineerd met de berging voor de opvang, afhankelijk van de situering van beide speelruimten.

Kinderopvang

Conform de eisen van de Wet Kinderopvang en het Kwaliteitskader Kinderopvang hebben de kinderdagopvang en de peuteropvang een eigen (afsluitbaar) speelterrein van minimaal 3 m² per kind (wettelijke ondergrens), waarbij 7 m² in het kader van gevarieerd spelen wordt aanbevolen. Het speelterrein voor de opvang voldoet aan de eisen conform het Kwaliteitskader Kinderopvang, zijn veilig en op de leeftijdsgroep ingericht. Het speelterrein is rechtstreeks toegankelijk vanuit de groepsruimten. De buitenruimte heeft een natuurlijke inrichting, dient op zijn minst een zandbak te hebben, een verhard stuk en indien mogelijk een onverhard stuk (gazon). Verder moet er de gelegenheid zijn om hoogteverschillen te ervaren. Bij voorkeur wordt een gezamenlijke buitenspeelplaats voor opvang en onderwijs binnen 'domein jonge kind' gerealiseerd. Een omheining om de speelplaats is noodzakelijk in verband met de veiligheid. Bij gebruik van hekken als afscheiding van het speelplein dient rekening gehouden te worden met beknellingsgevaar voor de jongste doelgroepen (bij voorkeur weinig ruimte tussen de spijlen). Geborgenheid voor de peuters en kleuters is noodzakelijk. Ook dient een (afsluitbare) berging gerealiseerd te worden voor buitenmateriaal (speelmateriaal, gereedschap, onderhoud). Deze mag gecombineerd worden met de buitenberging van de school. Bij voorkeur wordt het speelterrein verruimd met een stuk natuurtuin, gedeeld met

de school. De buitenschoolse opvang maakt gebruik van het speelterrein van de school. Er zijn hiervoor geen aparte voorzieningen nodig.

06-4 Eisen buitenruimte

Het (natuur)speelterrein biedt uitdagende gelegenheden voor spelen, leren en bewegen. Vanuit het gebouw is er een optimale fysieke relatie met de buitenruimte. De uitstraling van gebouw en terrein zijn op elkaar afgestemd. Binnen en buiten vormen één geheel en zijn met elkaar verbonden. De speelterreinen zijn voorzien van voldoende groen. Fietsenstallingen en (kort) autoparkeerplaatsen dienen te voldoen aan de CROW-richtlijnen en het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting.

Gewenst is dat regenwater op een natuurlijke wijze opgevangen en afgekoppeld wordt van het riool. Waterdoorlatende tegels kunnen eraan bijdragen dat regenwater op een natuurlijke wijze filtreert in de ondergrond. Het buitenterrein biedt ruimte aan een moestuin, natuurtuin en mogelijk andere educatieve natuurelementen.

Het Kwaliteitskader Onderwijs (2023) geeft het advies dat een school in het primair onderwijs minimaal 5 m² per leerling aan buitenruimte heeft, waarvan minimaal 2 m² onverhard dient te zijn. Voor 110 kinderen betekent dat een ruimtebehoefte van $110 \times 5 \text{ m}^2 = 550 \text{ m}^2$, waarvan 220 m² onverhard dient te zijn.

06-5 Parkeernormen en fietsenstalling

Uitgangspunt voor parkeren is dat zo veel mogelijk gebruik wordt gemaakt van reeds aanwezige openbare parkeergelegenheid nabij het kindcentrum. Bij de (her)inrichting wordt aandacht gevraagd voor een soepele en veilige verkeersafwikkeling. In een later stadium wordt een gedetailleerde beoordeling van de situatie door een verkeerskundige van de gemeente raadzaam gevonden. Onderstaande is een schatting op basis van de normen.

Parkeren van Auto

Voor het parkeren van auto's van medewerkers en bezoekers dienen voldoende permanente parkeerplaatsen aanwezig te zijn. De parkeerplaatsen dienen te voldoen aan de CROW-richtlijnen en de Nota Parkeernormen Sittard-Geleen. In de regeling zijn parkeernormen opgesteld voor zowel auto's als fietsen. Het kindcentrum valt onder de categorie 'rest bebouwde kom'. De parkeerbehoefte wordt bepaald door middel van het aantal eenheden per functie te vermenigvuldigen met de parkeernorm. De volgende regels worden gehanteerd:

	Eenheid	Aantal	Rest bebouwde kom	Benodigde parkeerplaatsen
Basisschool	Per leslokaal	5	0,5	3
Kinderopvang	Per arbeidsplaats	10	0,6	6

Dit houdt in dat minimaal ($5 \times 0,5 =$) 3 parkeerplaatsen aanwezig dienen te zijn voor het personeel van de school en ($10 \times 0,6 =$) 6 parkeerplaatsen voor de opvang.

Per parkeerplaats wordt een oppervlakte van 25 m² gehanteerd. Dit betekent een minimale oppervlakte van 225 m² aan parkeerplaatsen voor auto's. In samenspraak met de gemeente Sittard-Geleen moet onderzocht worden of parkeren in de openbare ruimte in de omgeving van de school op adequate wijze kan plaatsvinden of dat aanpassing/uitbreiding nodig is. Aanvullend wordt aandacht gevraagd voor elektrische oplaadpunten voor auto's.

Kort parkeren

Voor kort parkeren (kiss&ride) worden CROW-normen aangehouden, als volgt.

	Aantal kinderen ⁴	% Met auto ³	Tijd-factor	Reductie-factor	Benodigde parkeerplaatsen
Basisschool groep 1-3	40	75	0,5	0,75	12
Basisschool groep 4-8	70	75	0,25	0,85	11
Kinderopvang	66	75	0,25	0,75	9

Er is rekening gehouden met een hoog percentage autogebruik vanwege het regionale bereik van zowel opvang als onderwijs. Op basis hiervan zijn er 32 kiss&ride-plaatsen nodig met een oppervlakte van 25 m² per plaats. Dat betekent een totale oppervlakte van 800 m² voor kort parkeren. Omdat de opvang flexibel is ingericht en de aanvangstijden kunnen verschillen is een reductie denkbaar. Ook voor het kort parkeren geldt dat de precieze invulling nader onderzocht moet worden. Het benutten van parkeerplaatsen bij het winkelcentrum zou een mogelijkheid kunnen zijn en is mede aangedragen door de ouderwerkgroep IKC.

Stallen van fietsen

Ten behoeve van het stallen van fietsen door medewerkers, kinderen en bezoekers dienen fietsenstallingen op het terrein te worden geplaatst. Deze fietsenstalling dient dusdanig gesitueerd te worden dat de verkeersveiligheid niet in het geding komt en dat toezicht vanuit het gebouw mogelijk is. Bij voorkeur is de toegang voor fietsers en auto's gescheiden. Oplaadmogelijkheid voor elektrische fietsen is gewenst bij de fietsenstallingen voor volwassenen (bezoekers & medewerkers).

Voor de fietsparkeernormen gelden de volgende richtlijnen:

	Eenheid	Aantal	Rest bebouwde kom	Benodigde fietsenstalling
Basisschool (leerlingen): < 250 leerlingen	Per 10 leerlingen	110	2,5	28
Personeel Basisschool en kinderopvang: < 250 kinderen	Per 10 leerlingen	176	0,4	7

Voor het aantal fietsenstallingen voor schoolkinderen betekent dit $(110/10 \times 2,5 =) 28$ fietsenstallingen. Voor medewerkers betekent dit een aantal van $(176/10 \times 0,4 =) 7$ fietsenstallingen. Per stalling wordt gerekend met een oppervlakte van 0,8 m². In totaal is voor fietsenstalling 29 m² benodigd.

⁴ Op basis van aannames

Ruimtebeslag buitenruimte

Het totale ruimteprogramma voor de buitenruimte is onderstaand weergegeven.

Functie	Aantal	m ²
Speelruimte onderwijs verhard terrein	110 kinderen	330
Speelruimte onderwijs onverhard terrein (met buitenleslokaal)	110 kinderen	220
Speelruimte kinderopvang 0-4 jaar	5 groepen (66 kinderen)	198
Fietsenstalling kinderen De Vlieger	28 stuks	23
Fietsenstalling personeel (opvang, onderwijs)	7 stuks	6
Containerruimte		5
Buitenberging onderwijs en opvang	2 stuks	37
Subtotaal buitenruimte eigen terrein		865 m²
Beschikbaar terrein Pattonstraat 2		2.028 m²
Kort parkeren (kiss&ride) onderwijs en opvang	32 stuks	800
Parkeren personeel	9 stuks	225
Subtotaal parkeren (openbaar)		1.025 m²
Totaal buitenruimte		1.890 m²